

Cirkulärnr: 2001:12
Diariernr: 2001/0070
P-cirknr: 2001-2:5
Nyckelord: Arbetsmarknadspolitik
Arbetslöshetsersättning
Handläggare: Lars-Gösta Andréen
Sektion/Enhet: Förhandlingssektionen
Datum: 2001-01-15
Mottagare: Kommunstyrelsen
Personalfrågor
Ansvariga för arbetsmarknadspolitiska frågor
Rubrik: Ändringar i arbetslöshetsförsäkringen
Bilagor: SFS 2000:1460

Personalpolitik: 2001-2:5

Nyckelord: Arbetsmarknads-
politik, Arbetslöshetsersättning

Förhandlingssektionen
Lars-Gösta Andréén

2001-01-15

Kommunstyrelsen
Personalfrågor
Ansvariga för arbetsmarknads-
politiska frågor

Ändringar i arbetslöshetsförsäkringen

Från och med den 5 februari 2001 gäller vissa ändrade bestämmelser i arbetslöshetsförsäkringen.

Bakgrunden till de ändrade bestämmelserna framgår av regeringens proposition En rättvisare och tydligare arbetslöshetsförsäkring (prop. 1999/2000:139) — se SK Cirkulär 2000:94 — och arbetsmarknadsutskottets betänkande 2000/01:AU5.

I huvudsak innebär ändringarna följande.

- a) För att ha rätt till arbetslöshetsersättning ska den arbetssökande medverka till att en individuell handlingsplan upprättas i samråd med arbetsförmedlingen. Handlingsplanen ska upprättas inom 3 månader från det att den arbetssökande anmält sig hos arbetsförmedlingen.
- b) Under de första 100 ersättningsdagarna har den arbetssökande rätt att begränsa sitt arbetssökande till lämpliga arbeten inom sitt yrke och till närområdet. Därefter ska sökområdet utvidgas både yrkesmässigt och geografiskt.
- c) Arbetsvillkoret ändras. Vid dess prövning bortsågs tidigare från allt arbete som arbetsgivaren finansierat med anställningsstöd (*allmänt, förstärkt eller särskilt anställningsstöd*) enligt förordningen (1997:1275) om anställningsstöd. Ändringen innebär att man vid arbetsvilkorets prövning endast ska bortse från arbete som finansierats med *särskilt anställningsstöd*. Tid i sådant arbete är överhoppningsbar tid — dvs. räknas inte in i arbetsvilkorets ramtid.

- d) Dessutom gäller att viss tid med föräldrapenningförmån och i totalförsvarspflicht — tillsammans högst 2 månader — ska jämföras med arbete vid prövningen av arbetsvillkoret. Sådan tid räknas in i arbetsvillkorets ramtid.
- e) Återkvalificeringsvillkoret slopas. Tid som därför inte längre återkvalificerar för ett nytt arbetsvillkor — t.ex. tiden i de flesta arbetsmarknadspolitiska program — blir i stället överhoppningsbar tid när ramtiden ska bestämmas.
- f) Ersättningsperioden blir längst 300 ersättningsdagar för alla oavsett ålder. Den kan dock bli förlängd med högst 300 ersättningsdagar utan att den arbetssökande behöver uppfylla ett nytt arbetsvillkor. Vid förlängning ska arbetsförmedlingen först föreslå detta och sedan beslutar a-kassan.
- g) Om ersättningsperioden har löpt ut och den arbetssökande under perioden på nytt uppfyllt arbetsvillkoret lämnas ersättning under ny ersättningsperiod. Den nya perioden ska räknas från den tidpunkt som den tidigare perioden löpt ut.
- h) Ramtiden för studerandevillkoret förlängs så att villkoret kan uppfyllas vid 20 års ålder av den som har avslutat sin utbildning genom att fullfölja gymnasieutbildning före 20-årsdagen.
- i) Det högsta belopp som regeringen fastställer för dagpenning i form av inkomstrelaterad ersättning kan bestämmas till ett högre belopp (förhöjd dagpenning) under de första 100 ersättningsdagarna. Den förhöjda dagpenningen kan begränsas i tiden för personer som utför deltidsarbete.
- j) Sanktionsreglerna ändras så att den som avvisar lämpligt arbete (eller arbetsmarknadspolitiskt program) utan godtagbart skäl eller genom sitt uppträdande förhindrar anställning får sin dagpenning nedsatt med 25 % under 40 ersättningsdagar. Inträffar samma sak en andra gång inom samma ersättningsperiod blir dagpenningen nedsatt med 50 % under 40 nya ersättningsdagar. Händer det vid ett tredje tillfälle under ersättningsperioden upphör ersättningsrätten till dess personen i fråga har uppfyllt ett nytt arbetsvillkor.
- k) Den som är eller riskerar att bli långtidsinskriven ska senast inom 27 månader erbjudas en heltidsaktivitet inom ramen för aktivitetsgarantin. Detsamma gäller den som deltidsarbetar och önskar ytterligare arbetstid. En arbetssökande ska kunna anvisas till aktivitetsgarantin när som helst under ersättningsperioden, såväl under de första 300 ersättningsdagarna, som under förlängningen. (*Om aktivitetsgarantin, se SK Cirkulär 2000:38, 90 och 102.*)

Ändringar i ALF från och med den 5 februari 2001

Ändringarna i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring (ALF) kommenteras nedan.

Ändringarna framgår av SFS 2000:1460, som är bilagd cirkuläret.

9 §

Grundvillkoret för rätt till arbetslöshetsersättning har ändrats. I paragrafen har införts en ny punkt 4 med krav på att den arbetssökande ska medverka till att en individuell handlingsplan upprättas i samråd med den offentliga arbetsförmedlingen.

Villkoret omfattar samtliga arbetssökande och gäller under hela ersättningsperioden. Även arbetssökande som den 5 februari 2001 har pågående ersättningsperiod omfattas av villkoret. Den som inte uppfyller villkoret är inte berättigad till arbetslöshetsersättning.

9 a §

En ny paragraf som anger bestämmelser om arbetssökandes sökområde för arbete.

Under de första 100 ersättningsdagarna i en ersättningsperiod får den arbetssökande begränsa sitt arbetssökande till att avse lämpliga arbeten i närområdet inom de yrken han eller hon har erfarenhet av och kompetens för. Det samma gäller även under de första 100 ersättningsdagarna vid ny arbetslöshet, förutsatt att ersättningsperioden inte har löpt ut och 12 månader har gått sedan den arbetssökande senast fick arbetslöshetsersättning. Bestämmelsen innebär att en arbetssökande, utan att förlora rätten till arbetslöshetsersättning, då kan avböja erbjudande om lämpligt arbete utanför yrket och/eller närområdet.

Efter 100 ersättningsdagar ska en arbetssökande inom ramen för den individuella handlingsplanen, där hänsyn har tagits till vad som är lämpligt arbete för individen, vidga sitt sökområde såväl yrkesmässigt som geografiskt.

För en arbetssökande som påbörjar en ny ersättningsperiod i direkt anslutning till den föregående ersättningsperioden, eller medgivits förlängning av ersättningsperioden, ska den yrkesmässiga och geografiska utvidgningen fortsätta att gälla.

13 a §

Paragrafen är ny och anger att tid med föräldrapenningförmån och/eller totalförsvarspikt — i tillsammans upp till 2 kalendermånader — jämställs med förvärvsarbete i den mån tiden behövs för att uppfylla arbetsvillkoret enligt 12 § (se SFS 1997:238, bilagd SK Cirkulär 1998:8). Sådan tid ska enligt 17 § räknas in i arbetsvillkorets ramtid.

14 §

Paragrafen har ändrats genom att andra stycket (som innehöll undantag från första stycket) utgått. I sak innebär det att vid prövning av arbetsvillkoret ska

alltid bortses från arbete som arbetsgivaren finansierat med särskilt anställningsstöd eller bedrivits med stöd av bestämmelserna om start av näringsverksamhet enligt förordningen om arbetsmarknadspolitiska program. Sådan tid är dock överhoppningsbar enligt 17 §.

Utöver tid som framgår av 13 § (se SFS 1997:238, bilagd SK Cirkulär 1998:8) och 13 a § räknas i arbetsvillkoret endast in reguljärt arbete.

Som reguljärt arbete betraktas, liksom tidigare, även arbete med lönebidrag, skyddat arbete hos en offentlig arbetsgivare (OSA) och hos Samhall. Nytt är att även arbete med allmänt eller förstärkt anställningsstöd betraktas som reguljärt arbete.

16 §

Paragrafen behandlar tid som inte räknas när man bestämmer den ramtid enligt 12 § inom vilket arbetsvillkoret ska vara uppfyllt — s.k. överhoppningsbar tid.

I punkt 8 har införts en ny bestämmelse. Tid under vilken arbetsökanden erhållit hel ersättning för vård av närstående enligt lagen om ersättning och ledighet för närståendevård ska inte räknas in när ramtiden ska bestämmas. Sådan tid är alltså överhoppningsbar. Vad som tidigare behandlades i punkt 8 har flyttats till punkt 2 i 17 § första stycket.

17 §

Paragrafen behandlar ytterligare tid som är överhoppningsbar och som inte räknas när ramtiden bestäms inom vilken arbetsvillkoret ska vara uppfyllt. De olika frånvarorsakerna räknas upp i 7 punkter. Innehållet i bestämmelsen är delvis nytt. Paragrafen har även ändrats redaktionellt.

I punkt 6 behandlas tid under vilken arbetsökanden utfört arbete som arbetsgivaren finansierat med särskilt anställningsstöd. Vid prövningen av arbetsvillkoret bortses enligt 14 § från sådant arbete. Tid med särskilt anställningsstöd är därför överhoppningsbar när ramtiden ska bestämmas.

I punkt 7 behandlas tid då den sökande utfört förvärvsarbete som bedrivits med stöd av bestämmelserna om stöd till start av näringsverksamhet enligt förordningen om arbetsmarknadspolitiska program. Vid prövning av arbetsvillkoret bortses enligt 14 § från sådan tid. Den tiden är därför överhoppningsbar när ramtiden ska bestämmas.

I andra stycket anges att tid då en arbetsökande fått föräldrapenningförmån enligt lagen om allmän försäkring eller varit hindrad att arbeta på grund av tjänstgöring enligt lagen om totalförsvarsplikt i vissa fall inte är överhoppningsbar. När sådan tid betraktats som förvärvsarbete enligt 13 a § för att uppfylla arbetsvillkoret kan tiden inte samtidigt vara överhoppningsbar utan den räknas in när ramtiden ska bestämmas.

17 a §

Paragrafen är ny. Tid som enligt 16, 17 eller 23 §§ inte ska räknas in i ramtiden får omfatta högst 7 år.

18 §

Paragrafen — det s.k. studerandevillkoret — har tillförts ett nytt andra stycke.

Grundprincipen att studierna ska vara avslutade gäller fortfarande för rätt till ersättning. För arbetsökande som har avslutat sin utbildning genom att fullfölja treårig gymnasieutbildning och som är under 20 år efter att studerandevillkorets ramtid om 10 månader löpt ut, förlängs rambtiden till den dag som han eller hon fyller 20 år (dvs. till och med dagen före 20-årsdagen).

Den som direkt efter gymnasiet fortsätter med annan utbildning, dvs. inte avslutat sin utbildning, omfattas inte av bestämmelsen.

19 §

Eftersom återkvalificeringsvillkoret är slopat har paragrafen upphört att gälla. Dess bestämmelser — enligt punkterna 1–3, 5 och 6 (se SFS 2000:627, bilagd SK Cirkulär 2000:94) — gäller dock fortfarande för de som den 5 februari 2001 uppfyllt villkoren och ansöker om ersättning senast den 31 mars 2001.

Tid som inte längre återkvalificerar för ett nytt arbetsvillkor är överhoppningsbar tid enligt § 17.

22 §

Paragrafen har ändrats genom att den särskilda regleringen för arbetsökande som har fyllt 57 år tagits bort. Varje ny ersättningsperiod ger alltså rätt till ersättning under längst 300 ersättningsdagar för alla oavsett ålder.

Vidare görs ett tillägg som innebär att en ersättningsperiod kan förlängas med längst 300 dagar. Förutsättningarna är att den första ersättningsperioden har löpt ut och den arbetsökande inte uppfyller ett nytt arbetsvillkor och inte heller enligt arbetsförmedlingen bör erbjudas heltidsaktivitet i aktivitetsgarantin.

För den som före den 5 februari 2001 har fyllt 57 år och har rätt till ersättning på grund av en pågående ersättningsperiod ska äldre bestämmelser gälla, dvs. ersättningsperiodens längd blir längst 450 dagar (se SFS 1998:1783, bilagd SK Cirkulär 1999:6). Skulle det bli aktuellt med förlängning av den ersättningsperioden kan den dock förlängas med längst 300 dagar.

23 §

Om arbetslösheten upphör före ersättningsperiodens slut har den arbetsökande rätt till återstående ersättningsdagar vid ny arbetslöshet under förutsättning att inte 12 månader har gått sedan han eller hon senast fick ersättning. I sådan tid räknas dock inte in tid som anges i 16 och 17 §§. Bestämmelsen har ändrats redaktionellt så att den överensstämmer med den nya lydelsen av 17 §.

En ny ersättningsperiod räknas från den tidpunkt när den tidigare perioden löper ut. Den s.k. avräkningsregeln (se SFS 1997:238, bilagd SK Cirkulär 1998:8)

är därmed slopad. — dvs. ingen avräkning ska längre göras för ersättningsdagar som erhållits i en tidigare period.

25 §

I paragrafen har införts en bestämmelse om att det högsta belopp som regeringen fastställer för dagpenning i form av inkomstrelaterad ersättning kan bestämmas till ett högre belopp (förhöjd dagpenning) under de första 100 ersättningsdagarna. Den förhöjda dagpenningen kan begränsas i tiden för personer som utför deltidsarbete.

Regeringen har aviserat att om det statsfinansiella läget tillåter, ska den högsta dagpenningen (som i dag är 580 kronor) under de 100 första ersättningsdagarna höjas i två steg från och med den 1 juli 2001 respektive den 1 januari 2002.

30 §

Eftersom återkvalificeringsvillkoret är slopat har paragrafen upphört att gälla. Dess bestämmelser (se SFS 2000:627, bilagt SK Cirkulär 2000:94) gäller dock fortfarande för de som den 5 februari 2001 uppfyllt villkoren och ansöker om ersättning senast den 31 mars 2001.

43 §

Paragrafen behandlar avstängning. Punkterna 3 och 4 har tagits bort. Den som avvisat ett erbjudet lämpligt arbete utan godtagbart skäl, eller som utan att uttryckligen ha avvisat sådant arbete ändå genom sitt uppträdande uppenbarligen vållat att anställning inte kommit till stånd ska inte längre stängas av från rätt till ersättning. I stället ska nedsättning av ersättningen ske enligt 45 a §.

44 §

Paragrafen har ändrats redaktionellt till följd av ändringen i 43 §.

45 §

Paragrafen behandlar avstängning. I andra stycket har införts en ny bestämmelse som innebär följande.

Den som en tredje gång inom samma ersättningsperiod lämnat sitt arbete utan giltig anledning eller skilts från arbetet på grund av otillbörligt uppförande, och som tidigare inom samma ersättningsperiod varit avstängd två gånger, ska vara anstängd från rätt till ersättning till dess han eller hon på nytt uppfyllt ett arbetsvillkor.

Nedsättning av ersättning (Ny rubrik)

45 a §

Paragrafen som är ny innehåller bestämmelser om nedsättning av dagpenning.

Sanktionsreglerna är ändrade så att den som har avvisat ett erbjudet lämpligt arbete utan godtagbart skäl eller som utan att uttryckligen ha avvisat ett sådant arbete ändå genom sitt uppträdande uppenbarligen har vållat att an-

ställning inte har kommit till stånd, får sin dagpenning nedsatt med 25 % under 40 ersättningsdagar.

Uppstår under ersättningsperioden en andra gång skäl för nedsättning av dagpenningen sätts den ned med 50 % under ytterligare 40 ersättningsdagar inom ersättningsperioden.

Inträffar under ersättningsperioden en tredje gång sådant förhållande som beskrivits ovan har den arbetssökande inte rätt till ersättning förrän han eller hon därefter på nytt har uppfyllt ett arbetsvillkor.

Gemensam bestämmelse om avstängning och nedsättning (*Ny rubrik*)

46 §

Paragrafen har ändrats redaktionellt på grund av bestämmelserna om nedsättning av ersättning enligt den nya 45 a § och att de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna fortsättningsvis benämns arbetsmarknadspolitiska program.

Frågor

Frågor om arbetslöshetsförsäkringen besvaras av Lars-Gösta Andréen på Förhandlingssektionen samt Vivi Jacobson-Libietis och Åsa Person på Enheten för Tillväxt och Regional utveckling.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET
Förhandlingssektionen

Staffan Löwenborg

Lars-Gösta Andréen

Bilaga

SFS 2000:1460